

[Poul Møller.]

fatningen, men for mindretallene er det af livsvigtig betydning, at disse rettigheder, menneskerettigheder, er i optaget forfatningen, og forståelsen af retsstatens væsen og fundament bør derfor naturligt føre til, at vi afslutter den gamle strid om dette problem og entydigt i vor nye grundlov indsætter domstolene som borgernes værnere overfor ethvert overgreb, hvadenten dette kommer fra lovgivningsmagten eller fra administrationen. Vi vil derved have demokratiseret forfatningen i så udpræget grad, at enhver frygt for ikke at få et grundlovsforslags pukler igennem folkeafstemningens nåleøje falder bort.

Lige siden 1945 har man dårligt kunnet tale om retsproblemer, og der ikke er blevet talt ret meget om retsproblemer fra denne talerstol, uden at man samtidig måtte gøre nogle bemærkninger om det kapitel i vor retshistorie, der handler om udrensningen. Den del af denne udrensning, der var overladt til domstolene, til tjenestemandsdømstolene og andre organer udenfor Christiansborg, er nu afsluttet, hvilket i sig selv er en stor fordel. Næppe nogen af os er helt tilfreds med alt, hvad der hørte dette kapitel til, og alle trøster vi os sikkert med, at det kunne være gået meget værre.

Tilbage står imidlertid den del af retsopgøret, som blev overladt til rigsdagen selv. Den er endnu 7½ år efter befrielsen uafsluttet. Dette er i sig selv beklagelsesværdigt, fordi man herved har sat mange på en altfor hård tålmodighedsprøve, og fordi flere af de personer, der eventuelt måtte blive inddraget i et sådant opgør, nu er døde. I denne forbindelse må vi dog ikke overse, at også de efterladte har krav på en afgørelse, thi en persons ære er også en del af de efterlattes ære.

Senest har dette spørgsmål været aktuelt, da afdøde rigspolitichef Thune Jacobsens efterladte anmodede rigsdagen om en afgørelse. Sagen har siden spadseret fra instans til instans herinde, og jeg har forstået, at statsministeren i morgen skal udtale sig om sagen; men desværre er statsministeren ikke folketinget, og selvom vi er mange, der vil lægge megen vægt på statsministerens bedømmelse af dette forhold, så løser det ikke folketingets, rigsdagens problem.

Man har fra nogle sider hævdet, at folketinget ikke ifølge grundloven var kompetent til at give oprejsning. Dette er muligvis

rigtigt, men i så fald burde tinget ikke have taget sagen i sin hånd ved nedsættelsen af den parlamentariske kommission, i så fald burde man have overladt det til hver enkelt impliceret at søge sig rensset ved landets almindelige domstole, og der havde været rig anledning dertil, idet flere af de implicerede er blevet injurierede på den ene og den anden måde, således at de kunne søge domstolenes retsværn.

Man har dernæst hævdet, at det var umuligt at behandle den ene sag før de andre sager. Jeg har egentlig ikke kunnet indse meningen med dette synspunkt. Hvordan har man da egentlig tænkt sig at behandle disse sager samlet, når kommissionen er færdig og har overladt et par meter betænkninger til folketinget? Kommissionen kommer jo ikke med nogen indstilling til det høje folketing. Det var de første kommissorier, der indeholdt bestemmelser om, at kommissionen skulle afgive indstilling, men den nuværende kommission har ingen indstillingsret. Jeg spekulerer derfor lidt på, hvordan man egentlig har tænkt sig at afslutte dette kapitel. Det ville efter min opfattelse have været meget lettere, om man nu havde taget denne sag op, så var man da i hvert fald kommet i gang, thi en retsbehandling, hvor man under samme debat i denne sal skal blande alt sammen, alle tilfælde, alle begivenheder, huer næppe nogen i dette høje ting. Sagen Thune Jacobsen er jo fra kommissionens side færdigbehandlet, det vil sige klar til behandling i dette høje ting.

Nu er det altså meningen, at vi skal vente og se, hvad der derefter skal ske. Som grundlag for det ubestemte, der skal ske, skal vi betjene os af den parlamentariske kommissions bindstærke betænkninger; men forudsætningen herfor må være, at dette stof nu ikke anfægtes fra flere sider, thi i så fald er vi lige vidt. Jeg ved naturligvis ikke, hvis erindring der er den bedste med hensyn til sammenkomsten i juni 1940. På den ene side står Thune Jacobsens udsagn, støttet af to øjenvidner, hans nærmeste, på den anden side de ærede medlemmer hr. V. Buhls og hr. Hans Hedtofts udsagn, som ikke er uden ret væsentlige nuancer. Jeg har ingen grund til at nære nogen tvivl om sanddruheden hos nogen af de implicerede, men mig forekommer det at være af betydning, at Thune Jacobsens udsagn blev givet overfor kommissionen den 24. september